

בבית המשפט העליון בשבתו כבית המשפט הגבוה לצדק

בג"ץ 2235/14

לפני: כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין
כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופט צ' זילברטל

העותרים: ג'מיל רשאד סנדוקה ו - 13 אחרים

נ ג ד

המשיבים: 1. הרשות הממשלתית למים ולביוב
2. שר התשתיות הלאומיות האנרגיה והמים
3. חברת הגיחון בע"מ
4. עיריית ירושלים

עתירה למתן צו על תנאי

תאריך הישיבה: ז' באדר א התשע"ו (16.02.16)

מזכירת הרכב: יעל בן סעדון
קלדנית: רעיה אטיאס

בשם העותרים: עו"ד אן סוצ'יו ; עו"ד עודד פלר

בשם המשיבים - 1: עו"ד שרון רוטשנקר ; עו"ד יונתן ברמן
2:

בשם המשיבה 3: עו"ד אביב ברנט

בשם המשיבה 4: עו"ד דן בן טל

פרוטוקול

- 1
2 כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין: איך מתקדמים בעניין הזה הרי אנחנו לא רוצים פסק דין
3 פה אלא לקדם את הנושא. אולי נשאל את גברת רוטשנקר.
4
5 עו"ד רוטשנקר: אני רוצה להקדים ולומר שנמצאת כאן סגנית ראש המל"ל כפי שביקשתם.
6 התחלפו הפרסונות במל"ל. כולנו גם העותרים מודעים למורכבות שיש באזור. יש מתחם גדול
7 ובו יש היקף בנייה בלתי חוקי שגדל גם בשנים האחרונות. יש לנו מחסום משפטי ועל כל זה
8 דיברנו בפעמים הקודמות, להנחת ארבעה קווים שיחליפו את הקווים הקודמים של המים. גם
9 בעניין הזה היה צריך להתיר דברים. המים שנצרכים באזור הם מים שלא משולמים עבורם
10 ונצרכים ללא תמורה. תוך התחברות פיראטית במקום. בהקשר הזה אנחנו דיווחנו על
11 התקדמות בניסיון לפתור את העניין עם הגיחון. היו הרבה ישיבות סביב הנושא הזה של הצנרת.

1 מול הגיחון הייתה התקדמות מאוד גדולה שבעקבותיה נמחקה עתירה בבית משפט. לפי מה
2 שדווח לנו מחברת הגיחון זה נמצא כבר בשלב שהליך המכרזים נמצא כבר בעיצומו. תוך זמן
3 קצר אני מניחה שבחודש אפריל יהיה ניתן להתחיל בביצוע.

4
5 כבוד השופט צ' זילברטל: מאיזה בחינה? בטיחותית?

6
7 עו"ד רוטשנקר: מבחינה הנדסית. אנחנו עשינו הכל כדי לדרוש ולוודא שהנחת הצינורות האלה
8 מתחילה. הדבר הזה יביא לשיפור.

9
10 כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין: מה יהיה באפריל?

11
12 עו"ד רוטשנקר: מתחילים בהנחת הקווים 4 צינורות. המשמעות היא להוציא את הצינורות
13 הישנים והצרים, המחוררים. יונחו צינורות חדשים.

14
15 כבוד השופט צ' זילברטל: איך זה ישפיע על הצרכן המציית לחוק? הם זכאים שהמדינה והרשות
16 תספק להם את הכל. המצב הזה לא נוצר מהירח אלא תחת עינם הפקוחה של כל הרשויות. הם
17 צריכות לעשות שם כמו שהם עושות בכיכר דיזינגוף.

18
19 עו"ד רוטשנקר: בזכות אותם מבנים.

20
21 כבוד השופט צ' זילברטל: מה זה בזכות? אני התושב התמים ואני לא צריך לסבול את זה. זה
22 כמו שהמטרה תגיד שהיא לא נכנסת לשכונת כי היא שכונת פשע.

23
24 עו"ד רוטשנקר: מדובר במבנים בודדים.

25
26 כבוד השופט צ' זילברטל: מי נתן לבנייה בלתי חוקית בממדים בלתי נתפסים לקרות? היה צריך
27 לחשוב שזה התחיל בקטן.

28
29 עו"ד רוטשנקר: התופעה של הגדלת האוכלוסייה פי 10 ע"י הרבה שבחיים שהגיעו לאזור. אני
30 מבינה שיש הגירה מירושלים. בצד המערבי של הגדר לשם. כתוצאה מזה נוצרו עומסים על
31 תשתית המים וכתוצאה מזה חוררו את הצנרת ולחץ המים ירד. העמדה הזאת התקבלה, בשלב
32 הזה מה שאפשר לעשות מבחינה חוקית. זה יגדיל את לחץ המים והיקף המים לשכונות האלה.
33 השכונות הם ניוזנות מהמים האלה ללא תמורה אבל הם ניוזנות.

34
35 כבוד השופט צ' זילברטל: שמדינת ישראל תבוא ותגיד זה מעל כוחותיי.

36

1 עו"ד רוטשנקר: נעשו הרבה ישיבות בעניין עם המל"ל. הוועדה המחוזית זימנה אליה את
 2 מהנדס העיר ירושלים וגורמים נוספים. אנחנו כרגע ממתנינים לתשובה מהוועדה והיא עדיין לא
 3 התקבלה. אי אפשר לטמון את ראשו בחול. מדובר בסיטואציה תכנונית מאוד מורכבת. הבנייה
 4 היא צפופה מאוד. זה לא דבר שהמדינה הקימה אותו.

5
 6 כבוד השופט צ' זילברטל: היא הייתה הריבון בשטח והיא לא יכולה להתעלם מכך.

7
 8 עו"ד רוטשנקר: היא לא מתעלמת. אנחנו בוחנים את הדברים. כרגע אין לנו פתרון.

9
 10 כבוד השופט נ' הנדל: יש לכם עמדה היום?

11
 12 עו"ד רוטשנקר: אין לי עמדה. אנחנו לא מתכוונים להרוס אותם.

13
 14 כבוד השופט נ' הנדל: מחכים ומחכים ואז התופעה מתרחבת וגדלה.

15
 16 עו"ד רוטשנקר: אני מבينة. כבודו צודק. הדברים האלה נבחנו. הסברנו שהמל"ל כן ניסה
 17 לגבש המלצות לדרג מדיני שהונח בפניו. גם על זה הצהרנו. לא הסתיימו הדיונים עדיין ולכן אין
 18 שום דבר.

19
 20 כבוד השופט נ' הנדל: זה כמובן לא אישית כלפיך.

21
 22 עו"ד רוטשנקר: אפילו ברמה ההנדסית לאשר בניין רב קומות.

23
 24 כבוד השופט צ' זילברטל: אבל אם חס וחלילה יקרוס בניין רב קומות, אני לא רוצה להמשיך
 25 ולומר.

26
 27 כבוד השופט נ' הנדל: צריך ללמוד מהניסיון. למשל בנגב, היו וועדות. הייתה בעיה יותר גדולה.
 28 צריך ללמוד מזה שלא פותרים את הבעיה אז היא גדלה. צריך לראות מה עושים עם זה. הזמן
 29 פה הוא מאוד חשוב.

30
 31 עו"ד רוטשנקר: אנחנו לא מתעלמים. אין לנו פתרון לטווח הארוך. אנחנו מתמקדים כרגע במים
 32 נשוא התביעה.

33
 34 כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין: אנחנו מדברים כרגע על 4 הצינורות. חבריי תיארו
 35 תמונה. יש עמימות בקשר לגורל של האזור הזה. עמימות שמי יודע מתי תיפתר. עשו את הגדר
 36 ממערב לאזורים האלה אבל הם באופן משפטי על ירושלים. כל זה ברקע. בינתיים ראש העיר
 37 שיש לו גם נציג אומר כל הזמן שירושלים היא אחת. החוק הוא כזה בוודאי. אנחנו הרי יותר קל

1 להיות ליד שולחן ולהגיד תעשו ותעשו. מצד שני הדברים שאמרו חבריי זה מתבקש לא רק
2 משפטית אלא הומניטרית נקרא לזה כך. מהי ההערכה של התרומה של הצינורות לבעיית
3 העתירה הזאת?

4
5 עו"ד רוטשנקר: ההערכה שלנו שהיא שתהיה ברמת אספקת המים לשכונות. אנחנו לא אומרים
6 שנספק אותם לדירות יש איסור חוקי על זה. מפנה לסעיף 197 א' רבתי לחוק התכנון והבנייה.
7 כבודו דיבר איתי על התמריץ ולמה אנחנו לא עוצרים את זה. לכופף את החוק בשטח יש בזה
8 בעיה. כרגע הדין לא מאפשר לנו לבצע את החיבור הזה ולכן הוא לא יתבצע ומעולם לא אמרנו
9 שהוא יתבצע. שנים כבר האוכלוסייה משתמשת במים האלה בחיבורים פיראטיים. אנחנו נגדיל
10 בצורה משמעותית את כמות המים שתעבור שם. זה יגדיל גם את לחץ המים. אני לא מקלה ראש
11 באף אחת מהבעיות של העותרים. הם קיימות. אנחנו ניצור תנוכיות שלא יצטרכו לנקב את
12 הצינור בוא נאמר. על השלילה ולא על החיוב. מבחינת הנחת הצינור צריך להבין שיש צורך
13 בשיתוף פועלה עם התושבים.

14
15 כבוד השופט צ' זילברטל: בשביל זה יש צבא ומשטרה. שוב האזרח התמים שם, אולי לא הרבה
16 אבל יש שם מספיק. זה לא עניינם. איך נוצר בשולי מדינה ריבונית תופעה כזאת וזהו כולם
17 מרימים ידיים. בשביל זה יש את המדינה ואת המוסדות האחרים שלה. ברמה המעשית אני לא
18 רואה הוצאה לפועל של ההטרדה הזאת.

19
20 כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין: מה פירוש החנוכיות האלה?

21
22 עו"ד רוטשנקר: הם ימנעו חירור של הצינורות.

23
24 כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין: נניח שאני אדם חלק מכל היתר, אני רוצה מים מה אני
25 אקבל מהצינורות האלה?

26
27 עו"ד רוטשנקר: אני לא יאמר מה הם יעשו.

28
29 כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין: יבואו הצינורות האלה אז יהיה יותר לחץ. איך הגורמים.

30
31 עו"ד רוטשנקר: המדינה לא תטען שאנחנו מוכנים לכך שיבואו ויחברו חיבורים פיראטיים
32 לצינורות.

33
34 כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין: את זה אנו לא מבקשים. איך האדם פלוני יקבל את
35 המים? איך הדרך לקבל את המים מהצינור המשודרג?

36
37 עו"ד רוטשנקר: הסיבה שאני לא אומרת את הדברים היא ברורה.

1
2 כבוד השופט צ' זילברטל: מה יהיה בקצה הצינור? יהיה ברז? יבוא אשדס ויפתח דלי?
3

4 גב' ברנדס: שמתם את האצבע בדיוק על השאלה שלאן הולכים הלאה, אחרי ששמנו את ארבעת
5 הקווים. אני מקווה שיצליחו להניח את הקווים. אנחנו לא יודעים עדיין לומר איך ימצא
6 הפתרון הנכון לשאלות של כבודם לבין האיסורים שיש בחוק והאינטרס הלגיטימי שלא להמשיך
7 ולתת

8
9 כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין: מה אם הוא צריך לקבל מים? אומרים בבקשה אתה רוצה
10 להתחבר, יהיה צינור ותשלם.

11
12 גב' ברנדס: אנחנו מחפשים פתרון עם הדיונים שיש לנו.

13
14 כבוד השופט צ' זילברטל: עכשיו מסתבר שאין מאחורי הצינורות האלה כלום. אני לא מקבל
15 תשובה איך זה יבוא לידי ביטוי בשטח? אז לא עשינו כלום. מה החזון שלכם בהנחה שכל יתר
16 הצדדים ישתפו פעולה?

17
18 גב' ברנדס: אנחנו יודעים שתחת הבעיות הקשות של ההתיישבות בנגב, הצגנו פתרון והוא קיבל
19 את אישור בית משפט זה. אנחנו ממשיכים בישיבות ביחד עם העותרים למצוא את התפר שבו
20 אפשר ללכת. אין בפי תשובות. המצב שם קטסטרופה.

21
22 כבוד השופט צ' זילברטל: האם הקווים האלה ישנו משהו בכלל?
23

24 גב' ברנדס: הם ישנו.
25

26 עו"ד רוטשנקר: היום הם מחוברים דה פקטו פיראטית על ידי צינורות שהם רכשו. זה לא
27 מיטבי. יש עם זה הרבה בעיות שהעותרים תיארו מצוין ואני לא אחזור על כך. כשיהיו יותר מים
28 ולחץ המים יהיה יותר גדול משמעותית ויפסיקו לחורר את המים. כל התהליך הזה יהיה תהליך
29 טוב יותר. הנגישות למים תהיה יותר טובה.

30
31 כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין: בסדר. הנושא חשוב. השאלה היא כרגע האם תהיה דרך
32 שבה מהשדרוג הצינורי הזה שיש בקווים ארבעה, תוכל להיות התחברות חוקית למים לאנשים,
33 והם ישלמו, ישימו שעון ויקבלו כמו כל אדם אחר. מה התשובה?
34

35 עו"ד רוטשנקר: ה-300 איש שהם מחוברים אפשר לחבר להם שעון זאת לא בעיה. היתר, אנחנו
36 טענו שצריך להתנות את העניין הזה גם בתשלום. הצענו מנגנון של תשלום נורמטיבי פייר
37 גולגולת שיהיה בעלויות נמוכות. התושבים האלה מעולם לא שילמו היטלי פיתוח. העותרים

1 התנגדו לעניין הזה, אם אני מבינה נכון הם רוצים לשלם פייר חיבור למים. הדבר הזה לא
2 מקובל עלינו. הם גונבים מים.

3
4 כבוד המשנה לנשיאה אי רובינשטיין: זה מה שיהיה גם עם הקווים המשודרגים.

5
6 עו"ד רוטשנקר: בעבר אני דיווחתי על כך שהתקבלו תעריפים נמוכים במקורות. אלו פעולות
7 שכל הזמן מתבצעות אונליין. מאידך בית משפט ביקש להירשם, לרשום את הצרכנים למים.
8 החלק הזה עוד לא קרה. היבט הגבייה הוא תקוע. העותרים התנגדו לכך. פה לדעתי יש פער
9 בעמדות בינינו בתפיסה. בית משפט אמר כך אני מבינה אתם תתחילו בשיפור.

10
11 כבוד המשנה לנשיאה אי רובינשטיין: גברת מזרחי את רוצה לומר משהו?

12
13 גב' מזרחי: אני חושבת שהדברים הוצגו פה ע"י הפרקליטה. אנחנו כמטה בטחוני מדיני של ראש
14 הממשלה, חשבנו שחשוב שנלווה את ההליך הזה ושהוא יתקדם.
15 לעניות דעתנו, הפתרון אמנם זמני וצריך לחבק אותו ולראות איך מתקדמים איתו אבל הוא
16 משפר את המצב היום. אנחנו כגוף יותר מתכנן ברמה הארגונית מנסים לראות את הטווח
17 היותר רחוק. שוב אתם בטח מבינים שזה ייקח עוד זמן וזה לא יהיה קל. הפתרון הוא סביר
18 וצריך לראות איך מנסים להגביר את הגבייה מהצד השני.

19
20 כבוד המשנה לנשיאה אי רובינשטיין: אני לא הבנתי איך שדרוג הקווים יתחבר עם הצרכן. הוא
21 ישלם כמו כל אדם נורמלי ויתחבר? את זה לא שמענו.

22
23 גב' מזרחי: אני לא משפטנית אבל הסבירו לי המשפטנים.

24
25 כבוד המשנה לנשיאה אי רובינשטיין: גברתי לא צריכה להיות משפטנית. חברי מעיר לי שהם
26 בבית לא חוקי את זה אנחנו יודעים. הואיל וכרגע אין תכנית להריסה מוכרחים לצאת מן
27 הקופסא.

28
29 עו"ד רוטשנקר: אנחנו מחוץ לקופסא.

30
31 כבוד השופט צ' זילברטל: הקופסא היא החוק.

32
33 כבוד השופט נ' הנדל: אין כוונה להרוס ואין כוונה להכשיר. אחרת אני לא מבין. הלקח הוא
34 שבאמת חוץ מאלה שמשלמים אין סיבה.

35
36 עו"ד רוטשנקר: ה- 256 לא משלמים הכל בסדר. עדיין המצרך שהוא מים עולה לכולנו. עולה
37 לגיחון כסף. צרכני המים צריכים לשלם.

1
 2 עו"ד ברנט : אנחנו חושבים שהבג"ץ הזה הוא מאוד מאוד חשוב. חשוב עבורנו. זו לא בעיה /של
 3 הגיחון. זו לדעתי הייתה העמדה בתחילת הדרך. אנחנו לא מדברים רק על אנשים שצירכים
 4 לצאת מהבית כדי לשתות. אנחנו חוששים מאסון המוניטרי אחר. כתבנו את זה. אם חס וחלילה
 5 תפרוץ שם שריפה. לדעתי מכליות לא יכולת להתקרב. גם אם הם יתקרבו לצערי אני לא יכול
 6 לספק להם מים לכבות את האש. נמצאו פתרונות אצל דרוזים בצפון. אנחנו בעצם ניתן לגנוב
 7 מים בגלל שהתוק לא מאפשר חיבור למים. אני מבקש שיאפשרו לי למדוד את המים האלה
 8 ולפחות מי שגונב את אדע כמה הוא גונב. גונבים מאתנו 20 מיליון ₪ בשנה. אנחנו מדברים על
 9 80,000 תושבים. הייתה התקדמות גדולה במישור הניהולי. אם קודם חשבו שמיש שצריך
 10 להוציא את הערמוניים מהאש זה הגיחון אז עכשיו התקדמנו. זה מה שיש אדוני. זה לא בעיה של
 11 הגיחון.

12
 13 כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין : אף אחד לא חושב זאת בעיה של הגיחון.

14
 15 עו"ד ברנט : אני באמת לא מאמין שמהו ישתנה. אני חושב שימשיכו לנקב את הצינורות. אין
 16 אכיפה בשטח. אם הייתה אכיפה בשטח היה אפשר למצוא פתרון. אנחנו רוצים אכיפה. גם
 17 ארבעת הקווים האלה הפתרונות הם בכמה מישורים. המישור הכי חשוב שיתנו לנו לבצע את
 18 העבודות ופה אני פונה לעותרים. השאלה אם אני אוכל לצאת לשטח? בשביל להתקין צריך
 19 למצוא פתרון מעבר.

20
 21 כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין : בסדר. עו"ד בן טל בבקשה.

22
 23 עו"ד בן טל : זאת פרוצדורה של רשות קיימת ואין מניעה לבצע אותה.

24
 25 כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין : את מה?

26
 27 עו"ד בן טל : את ארבעת הצינורות. זה מה שעולה כאן מהדיון כרגע. עלו כאן בדיון הרבה
 28 נושאים אבל אין ספק שמדובר בעניין סבוך. יש בנייה בלתי חוקית. זאת תופעה.

29
 30 כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין : אמרה גבי רוטשנקר מפי העותרים שיש הגירה של אנשים
 31 ממערב למזרח.

32
 33 עו"ד רוטשנקר : נכון.

34
 35 כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין : אני דווקא הייתי חושב מטעמים אחרים של הטבות.
 36 להישאר בצד המקבל ביטוח לאומי וביטוח בריאות וכו'. טוב אולי אני לא מספיק מבין.

37

1 כבוד השופט צ' זילברטל: זה לא צמח ברגע אחד. זה לא נוצר ביום ולא בחצי שנה. שם בונות
2 כמה קומות וכלום. זה דבר בלתי נתפס. יש שם בכלל פקח? שוטר? חייל? משהו? לפי דעתי כלום.

3

4 כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין: לצערי זה חלב שפוך.

5

6 עו"ד סוצ'יו: אנחנו שנתיים אחרי הגשת העתירה ואנחנו מדברים על אותו פתרון חלקי שנאמר
7 שהוא זמני. הגיתון אומר שהוא לא יפתור את הבעיה.

8

9 כבוד השופט צ' זילברטל: הוא אומר שהוא לא יפתור את הבעיה החוקית.

10

11 עו"ד סוצ'יו: אנחנו הגשנו עתירה. ככל שהדבר הזה לא ייעשה, מים לא יגיעו לעצמם לאזורים
12 הגבוהים ולכן התושבים נמצאים עם אותה בעיה. זיהומים, שאיבת מים וכו'. יש פה שטח עירוני
13 שהמדינה סגרה מאחורי חומה. אין שם שום חוק וסדר. אין פקח או שום גורם עירוני מלבד
14 קבלן שעושה את עבודתו בשטח. נדרשת מעורבות של בית המשפט.

15

16 כבוד השופט צ' זילברטל: איזה מעורבות?

17

18 עו"ד סוצ'יו: קיימנו מס' דיונים ואנו עוסקים במודלים שונים שעוסקים בהבאת המים. היינו
19 מקווים שההידברות הזאת תהיה בקצב מהיר יותר.

20

21 כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין: איך?

22

23 עו"ד סוצ'יו: במקום 4 יהיה הרבה יותר קווים ובמקביל תתאפשר גבייה.

24

25 כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין: איך תתאפשר הגבייה?

26

27 עו"ד סוצ'יו: לקרב את המים לדירות ולשים שעונים. במזרח ירושלים הציבו.

28

29 כבוד השופט נ' הנדל: יש שם תשלום?

30

31 עו"ד ברנט: לא.

32

33 עו"ד סוצ'יו: הגיתון אומר שלא.

34

35 כבוד השופט נ' הנדל: השאלה היא איך לאכוף את התשלום. אם יש שעון ואין תשלום אז אין
36 פה כלום.

37

עו"ד סוצ'יו : אנחנו מאמינים שכשהיה שעון התושבים ישלמו.

כבוד השופט נ' הנדל : זה לא עומד במבחן המציאות.

עו"ד סוצ'יו : נכון בעיית הגבייה מאוד קשה. יש לגיחון כלים לאכיפה.

כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין : זו אמירה יפה אבל השאלה אם יש לה כיסוי. הגיחון מספק את המים. איך מתרגמים את זה למעשה?

עו"ד סוצ'יו : הגיחון בעצמו הציג תכנית. יש חוק.

כבוד השופט צ' זילברטל : אם גברתי מניפה את המילה חוק אז הם צריכים לשלם.

עו"ד סוצ'יו : שוב במקומות אחרים נמצאו פתרונות. אני מזכירה את הוראת השעה של חוק החשמל בשנת 196.

כבוד השופט צ' זילברטל : אני מעריך שאם לא משלמים שם אז אין תשלום ובמים משום מה זה אחרת.

עו"ד סוצ'יו : מדובר על 12 עותרים.

כבוד השופט צ' זילברטל : מדובר בתושבים. מדובר על היתכנות של גבייה מסוימת.

כבוד השופט נ' הנדל : זה לא עניין סמלי. צריך לחשוב איך עושים את זה.

עו"ד סוצ'יו : אי אפשר להפיל על התושבים את חוסר היכולת של האכיפה של המדינה.

כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין : אנחנו נדון בדברים וניתן החלטה. תודה רבה לכם.